

KALTIO

Lokakuu 2003

Hannu Lukin, kuin nuori jumala

teksti: Jussi Vilkuna

valokuvat: Markku Siekkinen ja Hannu Lukin

maalaukset: Hannu Lukin

Jos Hannu Lukin ei ensi kertaa sinut tavatessasi vartin sisällä kerro, kenelle vasta myi taulun, mitä exälle kuuluu, miten uniapnea kehittyy, montako kiloa on laihtunut – eikä puhu naisista, sitä ei Sinulle edes kannata kertoa.

En ole typerys, ylpeä, enkä missään tapauksessa tylsimys, näin väittää kirjoittaja. Olen karjalainen, vaikka itse en Karjalaan kerinnyt, enkä sitä mainosta. Synnyin vuonna 1963 Keiteleellä. Isäni Martti on Laatokan Lunkulansaaresta, äitini Riitta Maaningalta kotoisin.

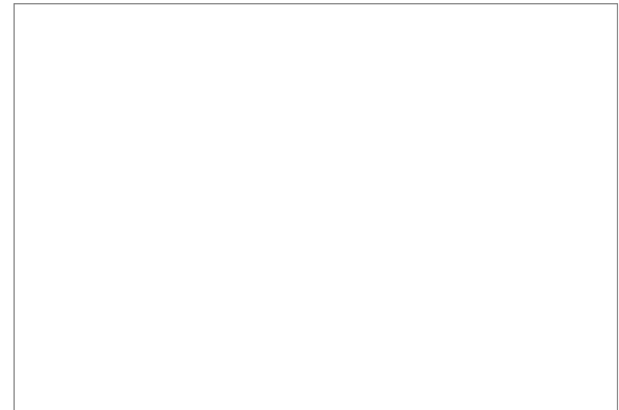
Mutta ne mummot, isän äiti ja isän äidin siskot! He ovat ylläkkäitä. Olga, Juuli ja nuorena kuollut Anastasia, jota Nastiksi kutsuttiin. Mummot kasvattivat isän hänen jäädessä isättömäksi. Mummot pitivät myös huolta minusta ja kahdesta veljestäni. Vanhempamme olivat paljon menossa, sillä isä toimi poliisina ja äiti oli myyntiesittelijänä usein reissussa.

Toinen mummuista hakkasi, toinen halasi. Lahnat kuivatettiin aitan seinillä, tehtiin karjalanpiirakoita ja sultsinoita, sienestettiin ja ikonit oli nurkassa. Naapurin akat istuivat usein aamuun asti puulaatikon päällä juttelemassa.

Tarinani ovat vitun huonoja.

Kerran naapurin vene karkasi. Lähdin veljieni Harrin ja Timon kanssa sitä kiinni ottamaan. Nähtiin myyrä, joka piti ensin tappaa. Veneessä isovelji Harri otti kirveen ja alkoi hakata perätuholta reikää veneen pohjaan. Vene upposi. Harri ja minä osasimme uida. Pikkuveli Timo piti pelastaa.

Kerran yritimme saada vilja-aitan tuleen. Aukaisimme hinkalon, mutta jyvät eivät tahtoneet syttyä paloöljystä huolimatta. Lopulta saimme pihakuusen palamaan. Juoksimme pitkin

Sievänen ja Osipov olivat tyranneja, puvun takit päällä kävelivät arvostelemassa. Kutsuivat joskus Turkankin haukkumaan. Vittu minä ahistuin heistä. Heillä oli sellainen luulot pois -meininki. Toisena vuonna tuli Rafael Wardi opettajaksi. Wardi oli psykologijätkä, osasi sopivasti meitä nuoria hulluja käsitellä.

Siihen aikaan oli koeluokka. Pelottelivat, että pari oppilasta erotetaan. Saivat meidät tekemään enemmän töitä. Kanslisti sanoi minulle, että loppujuhlassa minua odottaa yllätys. Luulin, että potkitaan pois, olin niin skitso. Huusin Päiville koko yön, että nyt Lukinin poika lähtee kotia. Sain stipendin.

Monella nuorella tekijällä oli kapinahenkeä Wardia vastaan, joka jo silloin oli vanha äijä niin kuin nykyisinkin. Loppunäyttelyyn oppilaat tekivät kokeellisia viritelmiään kattoon, Wardi tuli ja repi ne alas. Antoi meille tehtäväksi tehdä arkirealistisen maalauksen. Hain pornolehtiä kaupasta ja tein kaksi jättikokoista rivoa työtä. Wardi ja Tor Arne suhtautuivat kylmän viileästi ja katsoivat taulujani niin kuin ne olisivat olleet väripintoja. Kommentoivat vain, että miksi tuo ääriviiva on niin voimakas.

Kahdesti olen tullut Liminkaan.

Kuvataideakatemiaan jälkeen opetin Varkauden kansalaisopistossa. Oli vaimo ja kaksi vaippaikäistä. Olin jostain saanut ilmaisen matkan Petroskoihin. Heitin leikilläni vaimolle, että lähde sinä. Vaimo otti tosissaan. Lähti eikä palannut. Löysi muusikon. Yritin ryhtyä kokopäiväiseksi juopoksi. Silloin minulla sattui

peltoja ennen kuin Juuli sai kiinni ja veteli isolla risulla pitkin selkiä.

Isän äidin siskon poika, kummisetäni, tapasi aina sanoa minulle, tapa kaikki varikset. Yhtenä päivänä kummisetä toi puimalaan uuden volkkarin. Hakkasimme sorkkaraudoilla ja rautakangella auton paskaksi. Näin, miten ikkuna meni tuhannen palasiksi, kun sitä löin. Kerroimme naapurin hajottaneen auton.

Paras ystäväni oli Petri, jonka isä oli Norsunluurannikolta. Istuimme ilta illan perään yhdessä, piirsimme ja maalasimme. Petri – jolta olen varastanut kaikki parhaat ideat – teki värikkäitä maalauksia, soitti ja kirjoitti sarjakuvaa. Kun Petri oli 20-vuotias, hän hukkuu epäselvissä olosuhteissa.

Ortodoksisuus on helvetin kaunis ja mukava asia. Kuopiolaisen ekspressionismin lisäksi ortodoksinen maalausperinne on vaikuttanut tapaani maalata. Pentuna seisoin ikonostaasin edessä ja ajattelin, että siinä on Jumala. Ei minulla ole mitään negatiivista ortodoksisuutta kohtaan. Ainoastaan se, että ortodoksisuudessa on sellainen perinne. Kun joku kuolee, arkku on auki ja vainajaa halataan vuoron perään. Juuli kuoli vuosi sitten. Pahan näköistä hommaa. Olisi saanut jäädä tekemättä. Onneksi kerkesin käydä sopimassa riidat mummon kanssa ennen kuolemaa. Mummot osasivat kyllä riidellä keskenäänkin. Nostivat hametta ja näyttivät persettä toisilleen.

olemaan paljon rahaa. Matkustin Tukholmaan, asuin yhden naisen kanssa teltassa ja uin syysmyöhään järvestä. Olo helpotti aina veden alla. Nainen sai kylmästä vedestä jonkun tulehduksen ja joutui sairaalaan.

Muutaman kuukauden kestäneen reissun jälkeen istuin Orivedellä ravintolassa. Juttelin yhden naisen kanssa. Ei pitänyt minua minään. Kerroin saavani töitä yhdellä puhelinsoitolla, jos niin haluan. Soitin keskellä yötä Limingan taidekouluun Viesti Siilasvuolle, Ensio Siilasvuon veljen Rolfin vaimolle. Viesti kysyi, milloin voin aloittaa. Sanoin, että kolmen viikon päästä. Leikkasin ristiselkään ulottuvat hiukseni pois ja työnsin likaiset vaatteeni roskikseen. Vuodesta 1991 lähtien olen opettanut Limingan taidekoulussa.

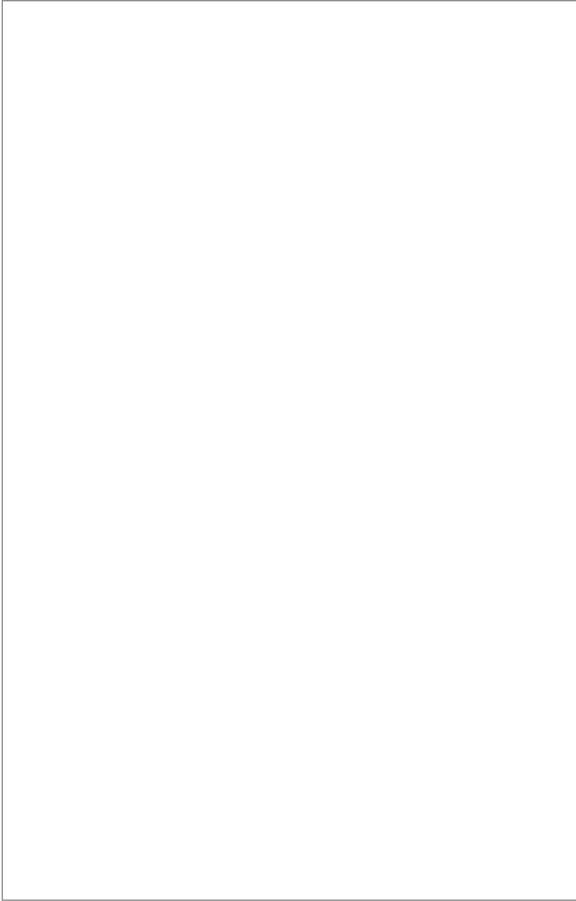
Melkein kaikki Limingan opettajat ovat entisiä oppilaitani ja myös Kuvataideakatemiasta valmistuneita. Järjestin taideteollisesta korkeakoulusta valmistuneelle ex-vaimollenikin työn taidekoulusta. Sain perheeni takaisin, vaikka emme enää vaimon kanssa yhteen palanneet. Toista vuotta sitten kävin Kuvataideakatemiassa. Silloin siellä oli 16 oppilastani.

Kirjoittaja väittää että olisin hyvä ja innostava opettaja. Vaikka sanoo, että jotkut naiset ärsyyntyisivät minuun. En ole pahantahtoinen, puheeni on osa minua. Kuulemma ruoskin itseäni puhuessani ja paljastan niin paljon, että se säikäyttää.

Ikuinen ristiriita on, kun opettaa, että miten kerkiäisi maalata. Rakastan sitä, mitä Limingassa ei ole. Lämmintä ja vuoria. Matkustan joka vuosi Italiaan, Ranskaan tai Espanjaan. Töistä saa hyvin virkavapaata. Ja mitä kauemmas Limingasta pääsee, sen parempi. Usein minulla on nainen tulkkina mukana.

En kuvaa tauluissani arkea. Kirjoittaja pohtii, tiedätkö edes, mitä arki on tai mitä kenenkin arki oikeastaan on? Onko arkea edes olemassa? Asun taidekoulun vintillä. 13-vuotias poikani käy Limingan keskustassa koulua ja on nyt enimmäkseen luonani.

En tiedä, voiko tätä kertoa. Mutta älä ainakaan

kirjoita. Eräs kaveri kertoi minulle kauan sitten, että hänen isänsä oli pahoinpidellyt ja tappanut yhden naisen ullakollaan. Kun ei ollut todisteita, tekijää ei saatu koskaan kiinni.

Etsin kauneutta ja olen romantikko. On sanottu, että ilmaisuni olisi ekspressionistista. Tauluissani on tarinoita. Tätäkään ei saa kirjoittaa. Kerran yksi nainen, edellisillan tuttu ravintolasta, parturi, herätti yhdeksän aikaan aamulla ja vaati, että minun on maalattava hänet. Maalasin kaksi taulua. Kaveri oli naisen kanssa, sai klamydian, lopetti näyttölemisen, tuli uskoon ja meni sekaisin.

Aikahan hävittää persoonat, mutta onneksi kuvat ja kertomukset jäävät.

Minusta ei olisi tullut kuvataiteilijaa, mikäli äidin tahto olisi toteutunut. Kiipesin kuuseen ja hyppäsin. Tartuin viime hetkellä alaoksiin. Isä näki ja pääsin Limingan taidekouluun. Taidekoulun jälkeen menin Kuvataideakatemiaan.

Limingan taidekoulu oli elämäni loistavinta aikaa. Olin päässyt pois kotoa ja sain tehdä taidetta aamusta iltaan. Olin kuin sankari. Kaksi vuotta tein hirveästi töitä.

Helsinkiin kun menin, oli kuin seinään olisi kävellyt. Menin vuodeksi ihan mykäksi, ei ollut asuntoa ja jouduin sukulaisissa asumaan. Ensimmäinen vuosi piirrettiin kipsiä, toinen mallia, kolmantena vuonna sai ottaa värejä esiin, mutta silloinkin piti maalata mallia. Vasta neljäntenä sai maalata vapaammin.

